

4-	Провізор Пінхас Іосифо- вич Хомський, 42 роки	Утримує в місті Кам'янці аптеку та аптечний склад, обіг яких сягає великої суми	У Кам'янці проживає більш як 12 років	Окрім аптеки й ап- течного складу, має будинок, який кош- тує до 40.000 крб, і володіє капіталом близько 50.000 крб
5-	Хотинський мі- щанин Зельман Іцько- вич Дікер, 50 років	У місті Кам'янці нічим не займається	Проживає більш як 5 років	Має в місті Кам'ян- ці, на Новому плані, будинок вартістю 15.000 крб, а в Хо- тинському повіті володіє нерухомим майном більш як 60.000 крб

Бурденюк В. В.

ORCID: 0009-0004-9346-4257

*незалежний дослідник, краєзнавець
м. Городенка, Україна*

МЕШКАНЦІ ЄВРЕЙСЬКОЇ ДІЛЬНИЦІ ГОРОДЕНКИ ЗА ІНВЕНТАРЕМ 1768 РОКУ

Ключові слова: Городенка, повинності, чинш, інвентар, єврейська діляниця.

Виявлений в AGAD (Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie) інвентар міста разом із передмістями від Фільварку, Котелківки (тепер Котиківка) та від Монастиря був проведений та верифікований безпосередньо на місці 16 березня 1768 року. У ньому вказуються повинності містян та передмістян, розмір натурального, відробіткового та грошового чиншу в рік, сумарний дохід. Подано список власників домоволодінь єврейської діляниці, трьох передмість, окремо виділені мельники та гончарі, а також шляхта, козаки та двірські службовці.

Загалом євреї міста, окрім визначених повинностей, сплачували до скарбниці 1040 злотих чиншу в рік. Вісім погорільців та

орендар Їцко Бецьов були звільнені від сплати чиншу, а також лікар Йозеф і Шлома Шмуйлович “за правом”; 50 власників платили по 8 злотих чиншу, всі інші – по 4 злотих, але найбільше сплачував тільки Абрамко Юревіч з Воскобойним – 36 злотих. [AGAD 1768, 2–4].

Повинності єврейського населення міста були такі:

– Євреї чинш із домів, що в лініях розташовані, а також рогівщину з підданими платять. Двоє міських орендарів щорічно вносять плату.

– Рогівщину від коня, вола, корови по злотому, від третяка (тварина, якій три роки. – *В. Б.*) по п’ятнадцять грошів, від стригуна (однорічне лоша. – *В. Б.*) або випустка (однолітній бичок, що вже пасеться сам без пастуха. – *В. Б.*) по десять грошів податку дають, вівцю двадцять з ягням, а де немає, то платять від вівці старої чи кози вісім грошів, від ярки (молода вівця. – *В. Б.*) або ватуйки (річна коза. – *В. Б.*) чотири гроші.

– Кагал із шинкарями зобов’язаний кожного року весь мед збирати та поточної осені до скарбниці за нього сплатити.

– Шинкарі, які мають свої винниці, почергово годують скарбові воли, для чого має бути заготовлене скарбове сіно.

– Різники-євреї столового, від кожного стола різницького в рік по каменю (близько 14 кг. – *В. Б.*) лою топленого давати мають [AGAD 1768, 17–18].

У списку мешканців подано 214 єврейських домів, проте, зважаючи на допущену помилку в нумерації (три пропущені), загалом їх було 211. Мешканців міста за їхніми прізвищами можна поділити на такі групи:

1. За походженням: тисменицький, поточиський, кулачковецький, заболотівський, будзанівський, тернопільський, підгаєцький, солотвинський, ярмолинський, кутський, вроцлавський, городоцький, литвак.

2. Чий син, зять, дочка, дружина, вдова/вдівець тощо: Берковіч, Шмойлович; Срол, зять Тася перекупника; Гершко рудий, по Леї вдівець, та інші.

3. Становище в громаді, рід занять, ремесла: рабин, підрабин, кантор, орендар, вернік, шафар млинський, лікар, воскобійник, міняйло, перекупник, музикант, різник, інтролігатор,

пекар, кравець, фігляр, мірошник, сап'яник, кушнір, фурман, винник, римар, злотник, лазник, дьогтяр, скляр, шмуклер.

4. Фізичні дані: басистий, рудий та інші.

Зі списку дізнаємося, що 1768 року в єврейській громаді міста Городенки рабинами були Маниш Самсонович та Мошко Кулачковоцький; Марся рабинова мала окремо два доми, один із яких згорів; рабинів син – Мотьо, підрабинів зять – Арон; кантором був Шлома, шафарем млинським – Юкут; Шавель – син Арона верніка і Носим Лейбів – верніка син; орендарем був Їцко Бецьов, лікарями – Йозеф і Берко [AGAD 1768, 2–4].

Цей інвентар є цінним архівним джерелом міської історії Городенки, оскільки засвідчує період запровадження прізвищ, репрезентує ремісниче, релігійне та управлінське середовище міста.

Література:

Archiwum Główne Akt Dawnych. Inwentarz miasta Horodenki. 1768.III.16. [online] Zespół: Archiwum Potockich z Radzyna. Sygnatura 1/334/0/-/699. Mikrofilm A-103788. Доступно: <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/jednostka/-/jednostka/27427756> (дата звернення: 15.01.2025).

Вовчко М. І.

ORCID: 0000-0002-1882-2235

кандидат історичних наук

незалежний дослідник

м. Львів, Україна

КЕРІВНИЦТВО ЄВРЕЙСЬКОЇ ГРОМАДИ ЛЬВОВА У ДР. ПОЛ. XIX – НА ПОЧ. XX ст.: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗМІНИ ТА СОЦІАЛЬНІ ФУНКЦІЇ

Ключові слова: єврейська громада Львова, самоврядування, рада громади, соціальні функції.

У другій половині XIX століття єврейська громада Львова була найбільшою в Галичині, відіграючи ключову роль у регіональному житті. Громада володіла значними матеріальними ресурсами